

Tientonniers Victoria 104 en Martina nemen de leiding in lijsten productietoppers

Het jaar van de veteranen

Tientonniers, excellente koeien, dochters uit de proefperiode, een zuivere fleckviehkoel. Variatie troef in de lijsten met Nederlandse en Vlaamse hoogproductieve koeien. In Vlaanderen prolongeren Patrick Claeys en Marcel Heylen hun koppositie.

tekst Inge van Drie

Ze was al Nederlands snelste tientonner ooit. Nu prijkt Victoria 104 (v. Lord Lily) van Arend en Cees van der Louw uit Lopik met 5850 euro eijr ook op de eerste plaats in het individuele productieklassering. Ook bij roodbont gaat een tientonner aan de leiding. De inmiddels twaalf jaar oude Martina (v. Koerier 104) van voormalig topmelker Berend Spriensma uit het Groningse Ulrum voert voor het tweede jaar op rij de roodbonttranschikking aan.

Ruim 160.000 kg melk

De Koerier 104-dochter krijgt een speciale behandeling. 'Ze is de enige koe die ik drie keer per dag melk', vertelt Spriensma. 'Als ik aan alle koeien zoveel tijd zou besteden als aan Martina, waren de dagen te kort.' Een paar jaar geleden kocht de Groningse melkveehouder, die voorheen in een grupstal molk, een bedrijf aan de overkant van de weg. 'Martina had toen 96.000 kg melk geproduceerd. Ze zou de eerste honderdtonner op ons bedrijf kunnen worden. Alle andere koeien gingen over naar de nieuwe stal, maar Martina hebben we hier gehouden. Ze heeft een eigen strohok met uitloop naar buiten.'

De 100.000 kg melk is Martina inmiddels royaal gepasseerd, net als de grens van 10.000 kg vet en eiwit. De teller staat op ruim 160.000 kg melk met ongeveer 12.000 kg vet en eiwit. Niet al haar melk leverde Spriensma aan de melkfabriek. 'We gebruiken melk van haar voor de kalveren. Die melk is al mooi op temperatuur.'

Vanuit haar strohok houdt de Koerier 104-dochter alles goed in de gaten. 'Als er een auto het erf op komt, steekt ze nieuwsgierig de kop in de lucht. Je kunt snel aan haar merken dat er iets bijzonders is. Laatst was de dierenarts de kalve-

ren aan het onthoornen in het hok naast haar. Dan geeft ze meteen geen drup melk meer.'

Topproductie in robot

Terwijl Martina in haar stal met 171 een ruim bovengemiddelde lactatiewaarde haalt, komt Soureth Ingrid 103 met 104 lactatiewaarde maar net boven het gemiddelde van haar stalgenoten uit. 'Het verbaast ons dat ze zo hoog staat', zegt Mark Vaessen, die het bedrijf samen met zijn vrouw Mariandel en zijn ouders Harrie en Tila runt. 'Er zijn genoeg koei-

en op ons bedrijf die net zoveel, zo niet meer melk geven. Ze heeft die hoge positie vast te danken aan haar hoge gehalten.'

Van alle Nederlandse koeien die door een robot worden gemolken, noteert Ingrid de hoogste positie. 'Ingrid gaat in de eerste helft van de lactatie zo'n vijf tot zes keer per dag door de melkrobot. Zeker bij zo'n hoge productie is dat prettig', vertelt Vaessen, die al jarenlang zijn koeien automatisch laat melken. Hij omschrijft de zevenjarige, zwartbonte Kian-dochter als een probleemloos melkende koe. 'Ze is onopvallend in het koppel. Je ziet haar eigenlijk alleen bij het droogzetten, het afkalven en als ze tochtig is. Ingrid is een degelijke, spijkerharde koe en het beengebuijk is een van haar sterke kanten. Als vaars was haar uier wat aan de ruime kant. Ze is nu een vijfdekalfskoe en haar uier is naar verhouding nauwelijks dieper geworden.'

Ingrid is niet de enige topper van Soureth Holsteins. Bij de zwartbontvaarzen

Tientonner Victoria 104 nummer één van Nederland

Roodbonte Martina twee jaar op rij hoogst genoteerde roodbonte

prijkt Adeptdochter Soureth Rika 204 op kop met een productie van ruim 20.000 kg melk in 534 dagen en een gemiddeld eiwitgehalte van 4,12 procent.

In Martha 288 van Frank en Gerrit van der Heijden uit Middelbeers heeft ook het mrij-klassering een aanvoester op leeftijd. De excellente dochter van Matthijs – nota bene uit de proefperiode – rondde haar vijfde lijst na 346 dagen af met 12.778 kg melk met 4,62% vet en 4,03% eiwit. Met een economisch jaarresultaat van 3211 euro gaat stiermoeder Martha 288 in het mrij-klassering dit jaar royaal aan de leiding. Vorig jaar eindigde de Matthijsdochter op de tweede plek.

Zuivere fleckviehkoel

Holsteinkoeien domineren de verschillende klasseringen. Een uitzondering daarop vormt Sonne van melkveehouder

en veehandelaar Johan Bergsma uit Nijensleek. Bijzonder is vooral haar afstamming: de in Duitsland geboren Sonne is een zuivere fleckviehkoel. 'Ik heb haar gekocht op de EuroTier in Hannover in 2008. Ze was een van de fleckviehkoelien die daar tentoongesteld werd.'

Sonne boekte tot nu toe elke lijst flinke progressie, vertelt Bergsma. 'Als vaars produceerde ze 8000 kg melk, in haar tweede lijst werd dat ruim 10.000 kg melk en de derde lijst sloot ze af met meer dan 14.000 kg melk in 305 dagen.' Eind augustus is de Huptaldochter begonnen aan haar vierde lactatie. 'Ze geeft heel gemakkelijk veel melk. Dik bevelede koeien kunnen echt wel veel melk geven. Ik denk dat ze dit jaar een nog betere lijst gaat maken. Ze geeft nu 56 à 57 kg melk per dag. Sonne heeft een heel vlakke lactatiecurve. Toen ik haar de laatste keer droogzette, gaf ze nog dik 30 kg melk.'

Bergsma omschrijft Sonne als een koe met veel capaciteit en een enorme be-

Tabel 1 – Nederlandse topproducenten, gerangschikt op economisch jaarresultaat (1 september 2010-31 augustus 2011) (* = driemaal daags melken, ** = robotmelken)

naam koe	vader	lft.	dgn.	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	eijr	lw	tkl	av	eigenaar, woonplaats
zwartbont													
Victoria 104	Lord Lily	9.02	342	21.538	5,98	3,49	1287	752	5860	215	408	88	A. van der Louw, Lopik
Flocke 35	Laurenzo 2	5.03	304	13.419	7,63	3,59	1024	482	4773	129	372	—	mts. J. en R. Perik, Enter
Adel Elmira 31	Mascol	3.00	295	12.929	5,17	4,06	669	525	4234	162	339	85	J. Aalberts, Balkbrug
Soureth Ingrid 103**	Kian	5.06	462	17.840	5,21	3,99	929	711	4217	104	466	84	vof Vaessen, Heerlen
Pietje 1	Ardin	5.02	284	11.132	5,05	4,00	562	445	4192	114	288	—	gebr. Toonen, Meedhuizen
Willy 47	Win 395	4.02	314	16.793	4,45	3,51	748	590	4146	129	378	81	gebr. Donk, Nieuwland
Hilda 93	Faber	7.02	281	15.415	4,30	3,09	663	477	4135	164	315	—	L. J. J. P. M. Smits, Coevorden
Dina 28*	Phoenix	5.06	530	24.551	4,68	3,63	1148	892	4076	111	590	—	T. J. A. Fransen, Doezum
Reuversweerd Cha Tjerkje 180	Chassee	5.04	323	13.323	4,62	3,79	616	504	4068	127	327	80	Baron van Sytzama, Brummen
Juliaantje 391	Bingo	6.03	334	17.239	4,13	3,48	712	600	4045	131	379	86	mts. J. en M. Linders, Bergen (L.)
Sientje 160	Foray	4.09	355	15.436	4,45	3,68	688	567	4028	156	368	76	mts. J. en C. Deiman-Ottens, Stadskanaal
Patron Allie 9	Garrison	4.05	311	12.735	4,73	3,71	602	472	4009	107	317	86	vof Rijkers-Michiels, Hapert
Martha 217	Rocker	6.06	373	17.442	4,23	3,67	738	639	4003	145	406	80	mts. A. en J. Dogger-Zwiers, Beerzerveld
Pols Anna 35	Trevor	5.00	415	19.068	4,78	3,67	912	699	3980	126	478	85	mts. M. en H. Binnenmars, Den Ham (Ov.)
Delta	Forbidden	6.05	498	22.721	4,21	3,71	958	843	3961	128	538	86	D. P. Kroondijk, Vrouwenparochie
roodbont													
Martina*	Koerier 104	10.10	386	20.237	4,76	3,61	963	730	4838	171	412	88	B. Spriensma, Ulrum
Doortje 52	Scalar	4.06	456	15.591	7,85	5,47	1223	853	4215	124	615	81	H. W. Wennink, Beltrum
Geesje 53	Kian	4.07	388	15.695	4,64	3,84	729	602	4074	121	389	81	mts. G. en C. Tijs-Mulder, Luttenberg
Dessa 4362**	Sebastian	5.02	301	12.376	5,14	3,92	636	486	4003	119	335	82	mts. P., A. en C. Huijbregts-Lavrijssen, Reusel
Nettie 42 A	Stadel	4.11	321	12.362	5,35	3,79	662	469	3952	131	340	—	F. J. M. Egberts, Etten (Gld.)
Pieta 73	Reno	4.03	377	14.913	4,86	3,78	725	563	3931	131	389	82	J. A. H. M. van Krieken, Loosbroek
Greetje 37	Stadel	4.08	455	17.308	5,56	4,04	962	699	3917	124	509	—	mts. T. en H. van Leeuwen-de Jong, Kamerik
Sonne	Huptal	4.09	342	15.206	4,78	4,00	726	608	3912	174	409	—	C. J. Bergsma, Nijensleek
't Hattemermark Massia 99	Kian	3.09	407	14.735	5,76	4,30	849	633	3897	136	461	81	B. J. M. Rondeel, Hengelo (Gld.)
Gusta 117	Fabian	6.04	401	14.782	5,75	4,25	850	629	3875	114	462	90	J. G. H. en A. M. Asbreuk-Bomkamp, Haaksbergen
mrij													
Martha 288	Matthijs	6.04	346	12.778	4,62	4,03	590	516	3211	133	414	90	G. M. van der Heijden, Middelbeers
Roosje 58	Manuel 183	8.10	339	12.597	3,91	3,83	492	483	3000	129	387	86	Van Dooren-Tops vof, Lage Mierde
Fabiola 84**	Arend Jan	4.04	318	9.875	4,82	3,63	476	358	2961	124	332	—	vof Van den Bosch, Gassel
Aletta	Meldober	6.02	322	9.820	5,23	3,91	513	384	2943	117	364	84	D. Steenbruggen, Olst
Thera 78	Boris	3.01	358	10.637	4,83	3,70	514	394	2919	103	368	81	T. C. A. Kouwenberg, Heusden

naam koe	vader	lft.	dgn.	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	ejr	lw	tkr	av	eigenaar, woonplaats
zwartbont													
Akie	Rafael	4.06	348	15.562	4,93	3,43	766	533	4141	129	366	80	B. Van Nevel, Klemskerke
Champion Naomi	Champion	6.07	374	15.578	4,87	3,66	759	570	4044	136	388	—	P. en F. Coens Vzr, Oedelem
Babs	Capri	3.07	338	13.892	5,81	3,35	806	466	3920	113	378	—	Lahousse-Zomerbloemhof LV, Elverdinge
Anita**	Titanic	4.09	336	15.342	4,13	3,43	634	526	3861	124	350	85	Matthys LV, Kaprijke
Cherrywood 9501	Lee	5.02	322	13.333	4,61	3,39	615	452	3775	116	329	—	L. De Brabandere, Lo
Christa 209	Rafael	3.08	324	13.803	4,29	3,46	592	478	3752	121	333	78	B. Van Nevel, Klemskerke
Gofina van het Klauwenhof	Embargo	3.11	438	16.186	4,92	3,63	796	587	3713	134	439	83	M. Penders LV, Maaseik
8526	Nation	5.07	368	16.761	4,27	3,63	716	609	3709	112	421	83	P. en S. De Muer, Lotenhulle
4799	Bertil	4.04	483	17.745	5,02	3,84	891	681	3699	142	506	—	D. Schramme, Dudzele
Bubble**	Darwin	3.10	328	11.961	4,98	4,05	596	485	3692	111	352	—	D. en R. De Cleene, Eksaarde
roodbont													
Ado	Stadel	4.01	388	14.995	5,70	3,64	855	546	3890	106	425	84	P. Claeys, Zomergem
Vera 10	Kian	5.05	284	10.331	4,76	3,90	492	403	3685	133	290	86	Blockx-Hermans LV, Arendonk
Bianca	Bevnick	4.00	332	13.417	4,82	3,59	647	482	3639	147	365	81	G. Van Laere, Bassevelde
Zita	Scalar	5.02	347	13.664	4,97	3,68	680	503	3567	102	392	79	P. Claeys, Zomergem
Abacadabra	Reno	3.11	382	14.781	4,84	3,57	715	528	3495	102	418	—	P. De Backer, Waarschoot

Tabel 2 – Vlaamse topproducties, gerangschikt op economisch jaarresultaat (1 september 2010-31 augustus 2011) (* = driemaal daags melken, ** = robotmelken)

ras, land	naam vaars	vader	lft.	dgn.	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	ejr	lw	tkr	av	eigenaar, woonplaats
zwartbont Nederland	Soureth Rika 204**	Adept	2.01	534	20.023	4,75	4,12	951	825	3725	144	575	83	vof Vaessen, Heerlen
roodbont Nederland	Sjanet 21	Metallica	2.01	363	12.183	5,58	3,83	680	467	3362	142	406	83	N. F. J. R. Scholman, Linschoten
mrij Nederland	Mina 403	Matthijs	2.04	482	12.588	4,55	3,98	572	501	2352	139	547	82	P. F. T. M. Geene, Wanroij
zwartbont Vlaanderen	3635**	—	2.03	356	14.472	4,52	3,46	653	500	3629	162	371	—	Hof ten Ende CV, Assenede
roodbont Vlaanderen	Ramala**	Classic	2.01	646	23.583	4,24	3,65	1001	860	3392	139	647	87	M. Heylen, Geel

Tabel 3 – Hoogst producerende vaarzen per ras voor economisch jaarresultaat in Nederland en Vlaanderen (1 september 2010-31 augustus 2011) (* = driemaal daags melken, ** = robotmelken)

spiering. 'Ze zou nu een geslacht gewicht halen van 450 kilo. Ze verliest nauwelijks conditie als ze aan de melk is. Ik denk dat ze meer dan duizend kilo weegt.' Bergsma voert zijn koeien een basisrantsoen dat voldoende is voor 25 kg melk. Per twee kilo melk daarboven krijgen de koeien een kilo krachtvoer, met een maximum van 8 kilo krachtvoer. 'Sonne geeft nu 56 à 57 kg melk per dag. Ze neemt gewoon heel veel ruwvoer op.'

Twee keer Rafael

In Vlaanderen is Rafaeldochter Akie van Benny Van Nevel uit Klemskerke de nummer één voor productie. Akie produceerde in haar derde lijst in 348 dagen 15.562 kg melk met 4,93% vet en 3,34% eiwit, goed voor 4141 euro ejr. 'Akie is geen prijskampkoe', vertelt Van Nevel, die graag aan keuringen deelneemt. 'Ze is een zware, robuuste koe met wat grove spenen, maar ze produceert heel gemakkelijk en heeft geen problemen met uiergezondheid.'

Op haar top gaf de Rafaeldochter onge-

Ramala noteerde als vaars hoogste productie van Vlaanderen en werkt nu aan derde lijst

Martha 288: excellent én productief

veer 65 kg melk, geeft Van Nevel aan. 'Nu is ze vijf maanden aan de melk en produceert ze nog 55 kg per dag. Ze is drachtig van Mr Burns.'

Van Van Nevel staat nog een koe in de top tien: Christa 209, opnieuw een Rafaeldochter. 'Ik heb in totaal zes Rafaeldochters aan de melk. Het zijn koeien die je in de stal niet als eerste herkent. Ze geven niet allemaal zoveel melk als deze twee, maar het zijn stuk voor stuk gemakkelijke koeien met weinig problemen.'

In de stal van Patrick Claeys uit Zomergem prijkt opnieuw de nummer één bij roodbont. Dit keer is de eer aan Stadel-dochter Ado, terwijl stalgenote Zita de vierde plaats inneemt.

Droogstand van een dag

Net als Claeys prolongeert ook Marcel Heylen de eerste plek. Bij de roodbonte vaarzen gaat zijn Ramala fier aan de leiding. De Classicdochter maakte een enorm lange lijst. In 646 dagen produceerde ze 23.583 kg melk. 'Die lange lijst was een bewuste keus', geeft de melkveehouder uit Geel aan. 'Bij vaarzen die veel melk geven en die ik niet tochtig zie, ga ik niet met hormonen werken. Ik wacht net zo lang tot ik ze weer tochtig zie en ga dan pas insemineren. Dat het bij Ramala lang duurde voor ze tochtig

werd, gaf niet. Ze was zeer persistent, haar gemiddelde dagproductie lag op 36,5 kg melk. Toen ze uiteindelijk wel tochtig werd, was ze in één keer drachtig.'

Ramala heeft intussen ook haar tweede lijst afgerond, met een gemiddeld eiwitgehalte van 4,01 procent. Een maand geleden kalfde ze voor de derde keer. Beide keren heeft de Classicdochter amper drooggestaan. 'Om precies te zijn een dag', vertelt Heylen. 'Zeker bij vaarzen sla ik de droogstand vaker over, omdat die meestal behoorlijk persistent zijn.' Haar productiedrang heeft Ramala niet van een vreemde. Haar moeder, een met 85 punten ingeschreven Cadondochter, reikte in haar derde lijst tot gemiddeld 3,80% eiwit. Uit dezelfde familie stamt ook Reus, dochter van eigen stier Keur Primeur, die vorig jaar de Vlaamse roodbontvaarzenranking voor productie aanvoerde.

Ramala is met 87 punten ingeschreven. 'Ze is met 1,49 meter niet extreem groot, maar heeft een heel mooi type, een licht hellend kruis, een mooie bovenlijn en een diepe middenhand. Voor haar uier kreeg ze 88 punten', vertelt Heylen, die uit Ramala een roodfactor Roumarepink heeft. Samenvattend zegt Heylen: 'Ramala is een allround koe, waar ik eigenlijk geen omkijken naar heb.'

Roel Veerkamp (46) is door Wageningen UR benoemd tot buitengewoon hoogleraar Numerieke genetica en genomica. Met de benoeming tot hoogleraar ontstaat er een nieuwe leerstoelgroep als onderdeel van het departement Dierwetenschappen. De nieuwe leerstoelgroep richt zich op het ontwikkelen en onderzoeken van methoden om DNA-informatie toepasbaar in te zetten bij dierverdeding. In de melkveehouderijsector is Veerkamp vooral ook bekend als coördinator van de Stichting Genetische Evaluatie van Stieren (GES).

Roel Veerkamp Johan van Arendonk

De Wageningse hoogleraar Fokkerij en genetica Johan van Arendonk (53) heeft recent een Pools eredoctoraat ontvangen. De Poolse universiteit van Poznan overhandigde deze hoge onderscheiding aan Van Arendonk vanwege zijn werkzaamheden op het gebied van moderne genetica. De huidige onderzoeksvelden van Van Arendonk gaan onder meer over de uitstoot van broeikasgassen en voerefficiëntie.

Ook Sander van Zijderveld (34) is inmiddels een expert op het gebied van broeikasgassen. Van Zijderveld promoveerde op het onderwerp 'De invloed van rantsoenen op de methaanproductie'. Toevoeging van nitraat en sulfaat aan het rantsoen lijkt succesvol voor terugdringen van methaanuitstoot, maar de invloed op diergezondheid moet nog verder worden onderzocht.

Theo Lam (50) is benoemd tot hoogleraar van de nieuwe leerstoelgroep Mastitismanagement en melkwaliteit aan de faculteit voor diergeneeskunde in Utrecht. Theo Lam is manager R&D bij de Gezondheidsdienst voor Dieren en is vooral bekend door zijn rol als projectleider van het Uiergezondheidscentrum Nederland (UGCN).